WASHINGTON D. C.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК L. Ч. 154. Джерзі Сіти, Н. Дж., середа, 22-го липня 1942. No. 154. Jersey City, N. J., Wednesday, July 22, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свобода": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

УХВАЛЮЄ ЗАБРАТИ 90% ПРИХОДУ НА ПОДАТОК

ВАШІНГТОН. — Палата репрезентантів ухвалила 392 голосами проти 2 найбільший податковий закон американської історії, який, за обчисленням департаменту скарбу, дасть урядові 6 біліонів 271 міліонів долярів річного приходу.

Ухвалений проєкт заводить височенні податки від приходів корпорацій; надмірні приходи корпорацій оподатковані до висоти 90 процентів. За стараниям прихильників уряду дрібні корпорації платити будуть розмірно невисокі податки.

Дебата над проєктом була дуже бурлива. Багато конґресменів виступало гостро навіть проти процедури дебати.

ЗАПОВІДАЄ КАМПАНІЮ УРЯДУ ПРОТИ ІНФЛЯЦІЇ.

БЕРМИНҐЕМ (Алабама).—Сенатор Листер Гил з Алабами, Демократичний „батіг" у сенаті, заповів, що незадовго президент Рузвелт виступить з акцією, аби запобігти загальному заломанні адміністраційної проти-інфляційної кампанії.

„Президент зажадає утвердження всіх робітничих заплат, товарів і інших важніших чинників життя" — говорив сенатор Гил. „І як президент зажадає безпроволочної акції, конґрес не піде на літні вакації і ухвалить закон."

СТАРАЮТЬСЯ ПРИСПІШИТИ ЗАКОН ПРО ВИДАТКИ НА ОБОРОНУ.

ВАШІНҐТОН. — Конференція представників палати сенату й палати репрезентантів нараджується поспішно над проєктом видатків на цілі оборони краю. Конґресмен Тейбер, котрий повів був на ній кампанію проти видавання 120 міліонів для уряду адміністрації цін, відкликав свій спротив, бо мовляв він здержує ухвалу 18 інших воєнних аґентур.

ЗА РЕКРУТАЦІЮ 30,000 ФЛЬОТНИХ КАДЕТІВ НА РІК.

ВАШІНҐТОН. — Комітет палати репрезентантів для справ воєнної фльоти ухвалив проєкт закона, на основі котрого уряд буде мати право рекрутувати річно дорогою добровільного набору 30,000 нових кадетів для фльоти.

ЗА ВІДЗНАЧУВАННЯ ДОМІВ, ЩО ДБАЮТЬ ЗА ПЕРЕМОГУ.

ВАШІНҐТОН. — Уряд цивільної оборони завів відзначування домів, які всіми силами пособляють воєнному зусиллю краю, отже дбають за пристосовання для рейдів, купують воєнні бонди, тощо. Такі доми дістануть від уряду наліпки з написом: "V HOME."

ДЕРЖАВИ ОСІ ЗАТОПИЛИ ЗНОВУ 5 КОРАБЛІВ.

ВАШІНҐТОН. — Департамент фльоти розкрив, що держави Осі вже давніше затопили 5 кораблів, а саме: 3 американські, один панамський, а один шведський. Загинуло при тому 77 моряків. Зо затоплених кораблів вирятувано 130 моряків.

Заява підчеркує, що шведський корабель, котрий належить до невтральної країни, був неузброєний. Його поцілило 57 гарматних куль.

БОМБОВИК ВІДБИВ НАПАД 23 ЯПОНСЬКИХ ЛІТАКІВ.

ВАШІНҐТОН. — Департамент війни розкрив факти про геройський подвиг залоги американської „літаючої твердині" підчас налету на Рангун, у Бурмі. На американський бомбовик налетіли 23 японські літаки, але він їх відбив усіх і зострілив один японський літак; після дво-годинного бою капітан бомбовика, не дивлячися на те, що керма літака була відстрілена, а залога гармат була ранена, а один з гарматчиків убитий, вспів осісти з бомбовиком на землю. Пільот і помічник пільота вспіли опісля добитися до своїх. Департамент подає тільки імення пільота, капітана Френка Шарпа.

АРМІЯ ЗА ПОШИРЕННЯ ПОВІТРЯНОГО ТРАНСПОРТУ.

ВАШІНҐТОН. — Американська армія домагається від летничих підприємств поширення торговельного транспорту на перевіз людей і матеріялів по всему світу. Йдучи за цим домаганням відомі будівничі кораблів взялися будувати в своїх доках „літаючі човни" містоти 70 тон.

СУЛЬФАТИ ПОМАГАЮТЬ НА КАТАР.

ШІКАҐО. — Нюйорський лікар д-р Морис Сіґел написав до Журналу Американського Медичного Союзу статтю про свої розсліди над лікуванням катару сульфатовими ліками. Каже, що вони надаються знаменито до лікування гострого катару, атаків бронхіту й запалення легенів. Лікар уживав давок сульфадіязини підчас катарної пошести й переконався практично про її скуточність.

„Сі-Ай-Ов" Домагається Відкриття Другого Фронту Зараз

ВАШІНҐТОН. — У Білому Домі зявилася делеґація Комітету Промислових Організацій під проводом Джосефа Керена, президента юнії морських робітників, і домагалася від президента відкриття негайно другого фронту в Европі.

Делеґація заявила, що вона представляє 500,000 членів Конгресу Промислових Робітників у Ню Йорку, місті й стейті. Зогляду на те, що президент Рузвелт не приймав у понеділок нікого, делеґація передала свій меморіял президентовому секретареві Марвинові Мек-Інтайерові. Опісля члени делеґації відвідали конґресменів з Ню Йорку й переконували їх про потребу акції за другий фронт. У своїх розмовах члени делеґації виказували, що транспортові засоби, потрібні для другого фронту, існують й є достаточні. „Ми віримо", говорила делеґація, „що відкриття другого фронту тепер є життєвою справою, не лише для перемоги Обєднаних Держав, але й для безпеченства Америки".

АМЕРИКАНСЬКІ БОМБОВИКИ БОМБАРДУЮТЬ ЯПОНЦІВ НА АЛЕВТАХ

З ФЛЬОТИ ТИХОГО ОКЕАНУ. — Бомбовики американської армії й фльоти постійно обстрілюють японські наїздні сили на Алевтах; видно завзялися вичистити води довкола цих островів з японців.

УРЯД ВИСИЛАЄ ФИЛИПСА ДО ЛОНДОНУ

ВАШІНҐТОН. — Вилйема Филипса, бувшого американського амбасадора в Римі, вислано до Лондону як начальника американського уряду стратеґічної служби в британській столиці. Його обовязком буде затіснити кооперацію між провідниками еміґрантських урядів у Британії.

ЗА ВИСИЛКУ МАШИНЕРІЇ КРАЯМ ЛАТИНСЬКОЇ АМЕРИКИ

ВАШІНҐТОН. — Рада Воєнної Продукції повела акцію за висилку до країв латинської Америки американської машинерії, що надається до виробу товарів, які тепер займають місце на кораблях, що пливуть до цих країв.

Китайці Набрали Нової Віри, як Побачили Американську Допомогу

ЧУНҐКІНҐ. — Столиця демократичного уряду Китаю зачинає прибирати нового вигляду. Це видно по обличчях людей. Як теж і по збільшеному торговельному русі. Зросла самопевність. Зачинають ставити нові будівлі, так, якби небезпека бомбардовань уже минула. Усе те дуже важне, коли брати під увагу минулі роки, коли то в 1939, 1940 і 1941 роках японські бомбардовання були звичайним явищем, бо Чунґкінґ був майже безборонним містом. Отже те все тепер змінилось. Ніяких японських бомбардовань нема. І ніхто їх уже не надіється. А все те в першу чергу завдяки Американській Летунській Силі. Що більше. Американці зачали постійно атакувати ті китайські міста, де осадовились японці й звідки дістають постійну допомогу ті японські сили, що воюють з військами Чянґ Кай-шека. Іде тут про Ганков і Кантон, що їх тепер бомбардують американські летуни, які теж паралізують своїми налетами теж і найважніші японські комунікаційні засоби. Беручи те все під увагу, нічого дивного, що китайці вже не думають про оборону, а про відплату наїздникам.

ЗНИЩЕНО ДО 60 ЯПОНСЬКИХ ЛІТАКІВ

ЧУНҐКІНҐ. — Начальна Команда Американської Армії в Китаю, що є під керуванням ген. Джозефа Стилвела, подає, що обєднані летунські сили доконали двох налетів на воєнні японські бази. Між іншим збомбардували на полудні пристань Кантон, де знищили від 50 до 60 японських літаків. Усі американські летуни повернули здорові назад.

ВДЕРЖУЮТЬ ЗАНЯТІ ПОЗИЦІЇ Й АТАКУЮТЬ З ПОВІТРЯ

КАЇРО. — На боєвім фронті в Єгипті нема великих змін. Британці держаться на тих місцях, що їх видерли німцям. Зате британські летуни заатакували летунське поле в Ель Дабі в такий спосіб, що про нього звідомляють, що це був найсильніший бомбовий удар з усіх, які досі завдано ворогам в Африці. Знищено при тому поважне число літаків, що були на летунському полі.

МАРИНАРІ БОРОНЯТЬ ДОЧ ГАРБОРА. Японські літаки вже атакували американську фльотну базу в Доч Гарборі. Як вони прилетіли знову, маринарі вже були до цього приготовані й відбили їх. На задньому пляні горить збірник нафти. Сцена розігралася в червні.

НАДІЮТЬСЯ СОВЄТСЬКОГО ПРОТИНАСТУПУ, ПОДІБНОГО ДО ТОГО, ЩО БУВ МИНУЛОЇ ОСЕНІ

ЛОНДОН. — Через німецьке радіо передано таке звідомлення про воєнне положення на совєтсько-німецькім фронті, яке заслуговує на справжню увагу. Ото німецький ґенерал Дітмар остерігав німців, щоб рахувались з тим, що на совєтськім фронті кожної хвилини може наступити сильний совєтський протинаступ. Іде тут про фронт над Доном. Ґенерал підкреслив, що німецька армія має до діла на совєтськім фронті з цілком новою воєнною тактикою. Тому доражує населенню, щоб себе не дурити тим, що німці займають великі території. Ґенерал казав далі, що минулої осени совєтські війська боронили дуже завзято кожної пяди землі, а тепер свідомо відступають взад, щоб поставити сильний опір над Доном. Тому треба надіятись, що той опір може тепер наступити кожної хвилини.

БОРОТЬБА ЗА ВОРОНІЖ ВСТУПАЄ В НОВУ ФАЗУ.

МОСКВА. — Червона армія розпочала біля Вороніжа протинаступи, наслідком чого важні мостові причали на ріці Дон зістали відбиті від німців й перейшли в совєтські руки. В тому дуже помагали піхоті совєтські летуни. Німецькі звідомлення признають, що над Вороніжом німецькі війська стрінулись з завзятим совєтським протинаступом. Отже так є, що совєтські війська перейшли до офензиви. Наслідком цього друга німецька армія знайшлася в такому положенню, що мусіла цофнутись за Дон. Таким чином найважніщий мостовий причал, що знаходиться на заході від міста Вороніжа, зістав занятий совєтськими частинами. Американські кореспонденти, що подають ось ті звідомлення, зазначують, що совєтські війська розуміють добре, що мають до діла з дуже завзятим ворогом, що має до розпорядимости ще повно танків і гармат. Та його положення погіршується, що видно теж і по тім, що німецькі війська зачинають вкопуватись. Значить, що не думають вже про негайний дальший наступ, а про те, щоб вдержати те, що заняли.

ПЕРЕКОНАНІ, ЩО СОВЄТИ ЗДЕРЖАТЬ НІМЦІВ.

ЛОНДОН. — Асошіейтед Прес подає, що воєнні знавці заповідають, що маршал Тимошенко готов вратувати Кавказ від німецького наїзду тим, що встановить сильний совєтський фронт для оборони, який вдержить комунікацію між Кавказом і Москвою. Ця оборонна лінія буде там, де Дон творить великий закрут. Вона буде тягнутись правдоподібно від Ростова до Новочеркаска, а далі піде долом Дону до Распопінська, що є на північнім заході від Сталінграда. Якби не було, але так є, що німецькі наступи зістали наразі здержані на всіх відтинках, включно з наступом в напрямі на Ростов.

СОВЄТСЬКІ ЛЕТУНИ НА НІМЕЦЬКІЙ ТЕРИТОРІЇ.

МОСКВА. — Московське радіо подає про совєтський летунський налет на німецьке прибережне місто Кенігсберґ, що лежить в Східній Прусії. Звідомлення каже, що наслідком бомбардовання було 38 вогнів. Теж зазначує, що всі летуни вернули назад. Цей налет важний з цього боку, що бомбардовано заводи, в яких німці будують підводні судна. Німецьке звідомлення стверджує цей совєтський налет, але подає, що він був „без вислиду".

ПОСИЛАЮТЬ РЕПОРТЕРІВ ДО ШКОЛИ...

БЕРН (Швайцарія). — Доносять з Хорватії, що є під націстівською окупацією, що видано наказ, яким наказано усім журналістам піти на науку і „відбути курси хорватської мови".

„СЕРПЕНЬ" — ЯК ПОВИТАННЯ.

ЛОНДОН. — Норвежці витають себе тепер дуже дивним словом. Є ним слово „серпень", очевидно в їхній мові. Ось тим словом вони висказують свою віру в те, що в місяці серпні треба надіятись аліянтської офензиви, яка, можливо, може навіть зачатись і від визволення Норвеґії. Далі кажуть, що націстівська влада крайно обурена, що в краю, що є під її окупацією, щось таке може діятись. Ось таке передає Норвезька Телеграфічна Аґенція.

НОРВЕҐІЯ РАЗОМ З АМЕРИКОЮ І АНҐЛІЄЮ.

ЛОНДОН. — Норвезький уряд на вигнанню подає, що Норвеґія в новім ладі не захоче творити ніяких „нордійських оборонних блоків", а буде держатись Злучених Держав і Великої Британії.

НОВІ БОМБИ В ПАРИЖІ.

ВІШІ. — З Парижа доносять, що вибухли бомби в трьох льокалях, де відбувається німецька рекрутація французьких робітників для робіт в Німеччині. При вибухах згинули дві особи.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Робітнича Заплата й Кошти Життя

Уже майже три місяці минуло з часу, як президент Рузвелт видав заклик до всесторонної боротьби, або як він сказав, атаки проти інфляції на домашньому фронті. При тій нагоді одначе він сказав, що вважає законодавство про здержання зросту робітничої заплати непотрібним. Видно, виходив зо заложення, що утвердження цін на товари потягне за собою утвердження робітничої заплати.

З того часу уряд правильно виступав проти підвишки робітничої заплати. Виїмок становили лише такі випадки, в яких робітники діставали заплату, що не вистарчала на людяний прожиток. Це була політика на близьку мету, котра колись мусіла заломатися.

Так і сталося. Під впливом воєнних умовин деякі робітники дістають гарні заплати. Відноситься головно до зовсім нових промислів чи фабрик. Під впливом цих заплат стали домагатися кращих заплат інші робітники. Деякі юнії підняли акцію за піднесення робітничої заплати. На пробій у цій справі взялася юнія сталевих робітників, що належить до Конґресу Промислових Орґанізацій (Сі-Ай-О), зажадавши піднесення робітничої заплати для 157,000 робітників так званих „малих сталевих фабрик" на 1 доляр на день. Краєва Воєнна Рада Праці розслідила факти й найшла, що домагання оправдане. Минулого тижня вона й видала своє оречення, котрим признала цим робітникам денну підвишку в сумі 44 центів.

Оречення своє сперла ця Рада на своє розуміння стабілізаційної політики й потреби боротьби проти інфляції. Взяла вона за основу ідею, що через війну заплата робітників не повинна зменшуватися; коли ціни на товари, потрібні для прожитку, піднеслися, тоді й робітникам треба признати відповідну підвишку заплати. Практично Рада застосувала цю ідею в цей спосіб, що взяла за основу рівень життя і цін у січні 1941. року, себто мирного періоду, коли, мовляв, заплата стояла найвище. Потім розслідила, на скільки піднеслися ціни з того часу. Отже до травня 1942. року, за її обчисленнями, ціни зросли на 15 процентів. Тому й на 15 процентів, — робить вона висновок, — повинна бути піднесена робітнича заплата сталевих робітників.

Рішення не вдоволило нікого. Юнії приняли підвишку, але сказали, що вона повинна бути вища. Фабриканти, як звичайно, признали підвишку противною протиінфляційній політиці, бо додала 21 міліонів долярів до річного кошту продукції сталі. Для громадянства ці практичні сторони переведення справи не такі важні, як це засадниче звязання робітничої заплати з коштами життя. Признання цеї засади дає основу для подібних домагань інших робітників і для дальших домагань хочби самих сталевих робітників. Зрештою, є це засада, незвичайно важна. Підносили її здавна різні громадянські діячі, але добитися її практичного признання не могли. Тепер і в цьому згляді війна, як це часто буває, приспішує розвій громадянської думки й громадянського вирішення проблєми.

Загадка Другого Фронту

Совєтський уряд від довшого часу натискає на Британію і Америку, аби відкрити на заході Европи другий фронт. Не можливо вимагати від совєтської армії, щоб вона здержала цілий напір страшної німецької сили, в додатку з арміями, хоч і малими, але всетаки значучими, Румунії, Мадярщини, Фінляндії. Совєтський вояк дотепер довершив великих геройств. Годі вимагати від нього забагато, бо під тим тягарем він може заломатись.

Так говорять совєтські кола і зо свойого боку вони мають велику слушність. Їхнім завданням є дбати в першу чергу про свій фронт, про свої території і про свойого вояка. Але таке саме завдання мають інші краї, зокрема Британія і Америка. Вони теж не можуть кидатись стрімголов на ворожі сили, без сподіваного вигляду на перемогу. Британський і американський штаб, безперечно, думає зробити все можливе, щоб совєтський фронт врятувати і вдержати його в боєвій формі. Бо вдержання цього фронту потрібно для Британії і для Америки. Але всетаки, ні британські ні американські ґенерали не можуть кинути на осліп маси свойого війська на західню Европу, не маючи бодай зглядного запевнення, що це принесе успіх. Невдача такої проби відбиласяб катастрофально на збройних зусиллях Британії і Америки та остаточно заломалаб і совєтський фронт.

Тому совєтські кола, напираючи на Британію і Америку, відносно другого фронту, мусять мати міру. А деколи, виглядає вони ту міру гублять. Недавно совєтські кола принесли алярмуючу вістку, що німці забирають свої війська з Франції і перетранспортовують на східний фронт: „Бачите! Німці вас не бояться. Вони забирають свої сили з заходу і кидають їх проти совєтської армії, котра вже і так перетяжена воєнними трудноцами. Хіба це не є доказом, що ви мусите негайно відкрити на заході Европи другий фронт і відпружити німецький натиск на совєтські позиції?" — говорять совєтські кола на адресу Британії і Америки.

На днях британські кола відповіли на це так, що німці справді забрали деякі полки з Франції і перекинули їх на східний фронт, але це зовсім нормальне явище. Бо забрані звідтам війська не входили в склад нормальної німецької залоги, тільки в склад вишкільних полків. Це були німецькі рекрути, яких післано до Франції на вишкіл і по вишколі забрано на східний фронт. Так робили німці перед тим і так роблять тепер. З цеї анґлійської заяви дехто робить льоґічний висновок, що Британія таки не готова ще до відкриття цього літа другого фронту на заході Европи.

Совєтська влада від кількох тижнів повела серед своїх людей широку пропаґанду, в котрій заявляє, що британські й американські союзники вже в найкоротшому часі поведуть на заході Европи сильну офензиву і, відкривши там другий фронт, відпружать напір німців на Совєти. Представник совєтського уряду недавно навіть сказав, що ціле совітське населення свято вірить, що Америка і Британія вповні додержать своєї обіцянки і вже вкоротці відкриють на заході другий фронт.

Ця пропаґанда занепокоїла Британію і Америку. Бо хоч обі названі держави обіцяли відкрити другий фронт, але обіцяли вони це зробити тоді, коли це буде з мілітарного боку можливе до виконання. Ніхто не обіцяв стрімголов кидатись на німецькі лінії. Дуже можливо, що тої обіцянки обі згадані держави вже булиб виконали, якщоб не німецька офензива в північній Африці, котра смертельно загрозила Суезькому каналови, та котра є задньою брамою до Кавказу і самих Совєтів. Треба було рятувати цей другий фронт, котрий теж абсорбує багато німецької сили. Якщоб не цей другий фронт в Африці, німці моглиб заощадити величезну скількість своєї сили, що стоїть в Греції, в Креті, на цілім Балкані, і кинути її проти Совєтів.

Дорікання Совєтів, що Британія і Америка нічого не роблять, коли не вдаряють в західню Европу, є неслушні. Вони роблять дуже багато. Вони вдержують в поготівлі проти британських повітряних наїздів біля два міліони знаменито вишколеної армії. Вони приковують до західнього побережжя Европи також величезну скількість німецького війська. Вони теж приковують величезну скількість німецьких повзів і літаків в Африці. Вони завдають німцям величезні шкоди на Середземнім морі. Вкінці вони посилають Совєтам більше зброї, ніж посилають на свої власні фронти. 80% виробленої в Британії зброї йде на чужі фронти, з чого величезна кількість до Совєтів. Також тисячі боєвих літаків ідуть на совєтський фронт. Британія і Америка посилають Совєтам величезні скількости інших матеріялів, а навіть мундурів і харчів. Ці посилки йдуть в ту пору, коли британська армія і американська, для себе домагаються скріплення з дому.

Совєтський уряд про це все дуже добре знає. Знає також, що в теперішню хвилю відкривати на заході фронт, це велика небезпека для цілої стратеґії усіх Обєднаних Держав. Проте совєтські урядові кола уважали за відповідне поширювати серед свого загалу вістки, начеб британці і американці вже незадовго мали відкрити на заході фронт. До того совєтські кола підкреслюють, що британці і американці не зрадять Совєтів і додержать даного ним слова. А що буде, коли вони не зможуть цього слова „додержати", що совєтський уряд повинен припускати? Тоді серед совєтського загалу готово наступити розчарування і оґірчення на західні демократії. А далі, вина за невдачу спаде на них. Це може потягнути для всіх Обєднаних Народів дуже погані наслідки. Британський уряд здає собі з цього дуже добре справу. Тому, як кажуть в добре поінформованих колах, через свого амбасадора в Москві старається вияснити совєтському урядови, а властиво йому нагадати, що надмірні надії на другий фронт на заході Европи, викликувані серед совєтського загалу, криють в собі для всіх небезпеку.

ПРЕЗИДЕНТ РУЗВЕЛТ ПРОТИ ДИСКРИМІНАЦІЇ

Президент Рузвелт накреслив 12-го червня загальні правила, які мають на меті покласти кінець кривдячій дискримінації при найманні чужинців на працю. Президент заявив, що відтепер не сміється нікому відмовити праці тільки через те, що він не родився в Америці. Нерозважне осуджування якоїнебудь ґрупи або кляси осіб є несправедливе й небезпечне для воєнного зусилля.

Президент звернув увагу, що нема ніяких законних обмежень щодо наймання на працю чужинців крім того, що вони мусять мати спеціяльний дозвіл від департаменту війни або департаменту фльоти для праці в тих фабриках, які виконують тайні, довірочні або обмежені урядові замовлення.

„Нема ніяких інших федеральних законів," заявив президент, які обмежувалиб наймання чужинців приватними підприємцями на працю у воєнних індустріях. Також нема ніяких федеральних законів, які обмежувалиб наймання на працю горожан чужинецького походження, без огляду на те, де вони родились".

Дальше президент Рузвелт пояснив, що чужинець, який хоче дістати працю при виробництві, яке окреслене як тайне або обмежене, мусить внести відповідну аплікацію. Формуляр такої аплікації одержить и бюрі Служби Посередництва Праці Злучених Держав (Юнайтед Стейтс Емплоймент Сервис), яке поможе йому виповнити одну сторінку формуляра. Другу сторінку виповнить підприємець, який вишле аплікацію до відносного департаменту. Рішення звичайно видається на протязі 48 годин з тим, що пізніще воно може бути ще провірене.

Жалоби чужинців та відомости про випадки свідомого нехтування повищих зарядженъ треба передати Комітетови Безсторонного Наймання на Працю ((Коміті оф Фейр Емплоймент Пректисес) у Вашинґтоні. Ґенеральний прокуратор Бидл, секретар війни Стимсон, секретар фльоти Накс і голова Комітету Безсторонного Найму, Малколм МекЛін, виробили правила принимання на працю і жалоб, на спеціяльне домагання президента Рузвелта.

У згаданій заяві президента також підкреслено, що треба „особливо й в першу чергу брати під увагу" аплікації чужинців, що є горожанами котроїнебудь із Обєднаних Держав, або заприязнених американських республик, а також інших чужинців, включно з тими, що родились у ворожих державах, коли їх можна зараховати до таких катеґорій:

1. Чужинці, які служили в армії або флоті Злучених Держав і були з почестю звільнені.

2. Чужинці, в яких найближчій родині хтонебудь служить або служив у збройних силах Злучених Держав.

3. Чужинці, які жили безперервно в Злучених Державах від 1919-го року і на протязі останніх 10 літ не їздили до краю, де вони родились.

4. Чужинці, одружені з особами, які в час вінчання були американськими горожанами, і які мешкали в Злучених Державах безперервно від 1924-го року та на протязі 10 останніх літ не вертали до краю, де родились.

5. Чужинці, які подали заяви, що хочуть стати горожанами Злучених Держав і виповнили натуралізаційні аплікації перед 7-им грудня 1941.

КАМПАНІЯ ПРОТИ КАЛІЦТВА І ХВОРІБ В ІНДУСТРІЯХ

Державні установи, заінтересовані в цьому, щоб між робітниками воєнних індустрій було як найменше окалічінь наслідком нещасливих припадків та хворіб, вислали в цій справі окремого листа до всіх комітетів, що мають за свою ціль збільшення виробництва. Листа підписали представники Ради Воєнної Продукції, департаментів Армії і Фльоти, Мореплавної Комісії, Комісії Робочої Сили і Адміністрації Позик і Найму („Левд-Ліз"). В ньому сказано:

"Хворі й покалічені робітники у воєнних індустріях марнують кожного місяця 6 міліонів днів праці.

"З цього числа треба врятувати для продукції стільки днів скільки лиш буде можна.

"Тільки здорові робітники можуть вкласти у свою воєнну працю те, чого нам тепер найбільше треба — силу, завзяття й бажання перемоги.

"До вас належить боротись з хворобами й нещасливими випадками.Прицільнуйте, щоб на вашій фабриці були уведені всі лікарські і технічні засоби для збереження здоровля. Хай праця у фабриці буде безпечна.

"Поможіть робітницям і робітникам на вашій фабриці зберегти здоровля і працю. Вчіть їх, як оберігати здоровля, так як вчите їх, як вони мають виконувати свою роботу.

"Вжийте свого впливу в громаді на те, щоб в ній було досить лікарів, доглядачок і ліжок у шпиталі, для робітників і їх родин. Федеральна й стейтові влади роблять все, що можуть. Подбайте, щоб і громада виконала те, що належиться.

"Приступіть зараз же до цієї акції, щоб збільшити продукцію, зменшити втрату часу й зберегти людські життя. Хай вашим кличем буде: Збережім день праці для перемоги".

Дві Долі

Повість

ДАНИЛА МОРДОВЦЯ

40)

— Значить, не бусурманська печать, коли хрест... Вже невіра хреста не поставить: вона хреста боїться.

— А отсе-ж тут і козак з мушкетом як і в нас.

І писар став розглядувати печатку.

— І тут одміна супроти нашої — каже. — У нас кругом стоїть: печать славного війська запорозького низового, а у него: печать княжества малоросійського.

Коли-ж козаки гаразд розгляділи печать, Сірко і каже:

— Тепер, панове молодці, послухаємо, що він до нас пише.

— Добре! ставай на стіл, пане писарю! — голоси на увесь майдан.

Писар забрався на стіл, узяв лист і почав читати:

„Квітня 5-го дня. Георгій Гедеон Хмельницький, з ласки божої князь український і сарматський, вожд і гетьман малоросійського народу, славного війська запорозького низового кошовому отаману Івану Сірку.

„Спасителю нашому все можна — низшого посадовити з князями, смирного вознести, сильного низложити. Лихі люди не допустили мене пожити у милій отчизні. Утікаючи від них, перетерпів я багато лиха, попав у неволю. Але Бог подвигнув серце найяснішого цісаря турецького: він дарував мені свободу, удоволив мене своєю милістю і князем малоросійським затвердив..."

— Князь! це вже он що, — заговорив хтось з громади.

— Та й не просто князь український, а ще й сарматський...

— А що це воно таке ото сарматське? може самарське?

— Тю! той про цибулі, а ти про чосник!

Сірко помахав булавою. Писар читав:

„Коли я був на Запорожу, то ви мені обіцяли показати любов і прихильність, і вождом мене хотіли мати. Сповніть же тепер вашу обіцянку і відправляйте післанців своїх у Кизикерман задля умови і переговорів зо мною..."

—Овва! у Кизикерман задля умови і переговорів зо мною..."

— Овва! у Кизикермен! це у турецький город! не дійде він цього!

— Найшов дурнів... Ми того блазня гаразд колись пізнали: як напився, та до криниці задом обернувся... Ні вже! нехай обдурює нас тоді, як рак свисне...

— Тото-ж! як вік настав, так рак не свистав.

— Ні, вже годі йому потурати; сказано, як пес робить, так пес в чоботях ходить.

Старий Макогін бачив, що коли вже пішло на приказки, то добра не буде, і хоч зараз оглоблі повертай. Але Сірко лучше знав своїх „діток" і водив їх куди хотів за собою, як поводар сліпих старців: дай їм у руки іграшку, покажи яку цяцю, а тоді й бери голими руками.

Такою цяцькою у запорожців був кобзар, старий і сліпий дід Дармограй. Сірко давно вже умовився з ним, та тільки так, що козаки не знали: як коли заведеться у Січи яка сварка між козаками, або на раді діло стане доходити до ножів, то щоб зараз, мов зненацька, підвернувся Дармограй з своєю кобзою. Козаки, як діти до ляльки, зараз до старого, скоро тільки почують його треньканя.

Так і тепер. Юрасеві післанці і Юрасева грамота прийшли козакам не до вподоби... То казали, що Юрася мертвого земля не приймає, а тут, бач, від нього післанці й грамота: ану їх тих післанців сторчака у Чортомлик! нехай раків ловлять...

А тут Дармограй мугече та сам собі підморгує:

Гей гуляв козак-нетяга сім літ ще й чотири,
Та потеряв зпід себе три коні воронії.
На четвертий год повертає,
Козак-нетяга до города Черкас прибуває...

— Як на четвертий, діду! — кричить Петро Халява. — А дже-ж ти співав, що він гуляв сім літ і чотири, а тепер тільки на четвертий навертає..

— Отак Петро ! — засміялись козаки: — та він у нас до десяти лічить уже уже, ще й не на пальцях, а своїм мозком.

— Так скільки, Петре, буде сім та чотири?

— Ну, ік нечистій матери, не глузуйте з його; нехай дідусь співає... Співай-но, старче божий!

Дармограй співає, мов його й не перебивали:

Що на козаку, бідному нетязі, три сіромязі:
Опанчина рогозова,
Поясина хмельова,
Одна негожа, а третя й на хлів незгожа;
А ще на козаку, бідному нетязі —
Сапянці — видні пяти й пальці,
Шапка-бірка — зверху дірка!
Хутро голе —
Околиці чорт має,
Вона дощем покрита,
Травою пошита,
А вітром підбита: —
Куди віє — туди і гровіває,
Молодого козака та й прохоложає...

— Отсе-ж і є той Хмельниченко, козак-нетяга, що гуляв він сім літ ще й чотири, та потеряв зпід себе три коні вороні, три булави гетьманські, — кумедно проголосив, мов старець, Павло Пелеха.

Пелеху покрив такий дружний реґіт, що Сірко промимрив собі між сиві вуси:

— Тепер, пане Іване, сідлай „діток" і поганяй хоч на той світ.

XIX.

Наступив серпень місяць 1677-го року.

Тихий теплий ранок. Сонечко грає на золотих хрестах божих храмів Чигирина.

Стотисячне турецьке військо добуває город. Привів його під Чигирин „Шайтан паша", „паша Чорт". Так прозвали страшного „Ібрагим-пашу". На десятки верстів розляглось його військо від Чигирина на схід сонця і на полудень. На північ обгорнули його кримські й білогородські орди з ханами, султанами й мурзами. Цілий город наметів — і білих, і білих з червоним і зеленим — надалеки покриває собою поля чигиринські, а на тих наметах так і сяють золоті серпи півмісяців. Навкруги пасуться стадами горбаті з гадючими шиями верблюди і табуни турецьких і татарських коний. По окопах, на величезних колесах, стоять великі гармати, що от-от вогнем пекольним ригатимуть скоро на город.

От на шпилі того валу виявився і сам Шайтан-паша. Під ним золотистої масти арабський кінь так і танцює, так і пряде ушима. Над Шайтаном повисло у повітрі щось зелене — то стяг пророка, святиня мусульманського світа. Шайтана обступають на конях паші, мурзи, султани, трубачі.

Шайтан майнув рукою до пушкарів. Зарокотали сотні горластих гармат, і від рокоту їх, здавалось, земля застогнала і вали під ногами ходором заходили. То вже плакали малі діти з матерями і ревла скотина.

(Дальше буде).

Тиждень Війни

(Виготовлено Бюром Урядових Звітів, перекладено та розповсюднено Загальною Радою Американської Єдности).

Голова Ради Воєнної Продукції, Доналд Нелсон, заявив у своїй недавній промові в Дітройт, що американське воєнне виробництво піде справді повним ходом щойно в березні найближчого року. Нікому не снилось, казав Нелсон, що продукційна здібність Америки така безмежна. Вимоги щодо кількости зброї, поставлені президентом Рузвелтом минулої зими, які в той час здавались майже недосяжними, будуть легко виконані. Продукцію обмежує тільки кількість доступних сирівців.

Коли американські люди й машини, говорив дальше Нелсон, перестали змагатись між собою та звернули всю свою конкуренційну силу й здібності проти Гітлера й Гірогіто, всі дотогочасні підрахунки американської продукційної спроможности полетіли шкереберть... Справа продукції перестала бути головною проблемою. Кращий розподіл матеріялів, потрібних для цієї продукції є тепер головним нашим завданням".

Продукція і Замовлення.

При Раді Воєнної продукції заложено Корпорацію Малих Воєнних Фабрик; головою Корпорації з рамени Р. В. П. призначено Лу Голленда, фабриканта з Кевзас Сити, Мизурі. Д. Нелсон заявив, що Корпорація повинна обмежитись до виробництва менше складного воєнного знаряддя в малих фабриках, а також повинна старатись дістати замовлення на такі нескладні речі від великих компаній, які вже мають головні державні контракти. Крім того малі фабрики повинні зайнятись виробництвом необхідних предметів щоденного вжитку, тому що потреби цивільного населення, хоч обмежені, але повинні бути заспокоєні.

Конгрес призначив дотепер на війну і звязані з нею видатки 225 біліонів долярів.

Робітничі Справи

Воєнна Комісія Робочої Сили прогосила, що від робітників, які наймаються на працю у фабриках, де виробляється тайні або довірочні державні замовлення, не будеться більше вимагати метрик уродження на доказ, що вони американські горожани.

Відділ Праці при Р.В.П. підрахував, що до кінця 1943-го року треба буде більше як 1,500,000 робітників для праці при вирабі літаків. Комісія Робочої Сили твердить, що на протязі цього року і найближчого року 30 міліонів людей буде працювати у воєнній індустрії, або служити при війську війську і у фльоті. Наслідком того підприємці не можуть вже „перебирати" між робітниками щодо їх віку, полу, раси чи походження. Та сама комісія повідомляє, що юнія електричних радіо-техніків і машиністів (К.І.О.) веде агітацію в 40 фабриках і робітнях, щоб в них наймали на працю і давали кращі зайняття робітникам нігерського й іншого „меншинного" походження.

Пайкування

Уряд адміністратора цін проголосив, що біля 8 міліонів автомобілістів у східних стейтах дістали пайкові книжочки на ґазоліну з купонами. Конґресмени, члени стейтових леґіслятур і громадських рад, а також інші урядові особи зможуть дістати „спеціяльні пайки" на те, щоб могли виконувати свої обовязки. Такі самі пайки признано кандидатам на уряди для передвиборчих поїздок, для поїздок з метою одержання лікарської помочі, для показу автомобілів і моторових човнів з метою продажу, для перевозу лаштунку научних експедицій і їх членів, та для пробних поїздок моторовими возами, які мають бути вжиті у війні. Додаткові пайки будуть видаватись, під певними умовами, ґазетним репортерам і фотографам у кількості вистачаючій на проїзд 470 миль місячно.

Більші припаси ґазоліни будеться видавати стаціям, що обслуговують робітників у воєнних індустріях. Рада Воєнної Продукції уповажила Уряд Адміністратора Цін вимагати від ґазолінових стацій віддачі купонів або іншого рода засвідчень на доказ, що вони виконують приписи пайкування. Тільки після того будеться їм видавати ґазоліну.

Місцеві комісії можуть відказатись видавати нові ґумові колеса автомобілістам, коли покажеться, що вони не обходились обережно і не старались шанувати старі колеса.

Купон число сім з цукрової пайкової книжечки уповноважнює власника дістати два додаткові фунти цукру до півночі 22-го серпня.

Воєнні звідомлення

Директор Бюра Воєнної Інформації, Елмер Дейвис, видав свій перший розпорядок, в якому каже, що федеральний уряд буде оголошувати як найшвидше всі новини й інші інформації потрібні для повного зрозуміння воєнного зусилля американського народу... Будеться подавати вістки про вплив війни на всі ділянки американського життя, як теж про спільне змагання всіх Обєднаних Держов. Не будеться оголошувати тільки таких відомостей, які моглиб допомогти чи дати якусь користь ворогам. Е. Дейвис встановив три відділи свого Бюра, якими завідує він сам і його заступник М. С. Айзенгавер. Ґарднер Ковлс стоїть на чолі відділу домашньої інформації, Роберт Шервуд завідує закордонною інформаційною службою, а Арчбалд МекЛіш керує відділом політичних звідомлень.

Збройні Сили

Корпус Армейських Спеціялістів прийме протягом цього року на службу 11,000 людей споміж 190,000, що зголосились. Директор Жіночого Помічного Корпусу повідомив, що дві з вісьмох перших сотень корпусу будуть складатись з ніґерських жінок, під командою ніґерських жінок-старшин. Вони вперед перейдуть вишкіл в жіночій офіцирській школі.

Саботаж

Згідно з заявою настановленого президентом голови воєнного суду, ґенерала Френка Р. МекКоя, розправа проти вісьмох німецьких саботажистів затягнеться через масу зібраного матеріялу. Військові спеціялісти роблять фотографії і кінематографічні знимки з розправи.

(„Тиждень Війни" підсумовує інформації з урядових джерел до 13-го червня).

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Український Сирітський Пікнік.

В неділю, 26 липня, буде рідкий у нас пікнік — на користь українських сиріт. На нього запрошується український загал з Філядельфії й околиці. Прийдім громадно на цей сирітський пікнік, що буде в парку при Лінді і Олні свені.

Доля сироти повинна бути і нашою долею. Щастя сироти, повинно також бути й нашим щастям. Правда, нам мило, коли бачимо наші сироти під доглядом Сестер Василіянок, як вони гарно вбрані приходять до церкви і там співають наче соловейки своїми діточими голосочками. Відомо, що по закінченні осьмої кляси вже багато із сиріт дівчат стали Сестрами Василіянками, а також чимало з них є добрими господинями й матерями вже своїх власних дітей.

Одним словом, наші сироти повинні все мати місце в нашій памяті, щоб ми відчували їх долю, так, як відчувають і наші добрі Сестри Василіянки, що заступають сиротам місце їх батьків і матерей.

Сироти за себе не журяться. Вони бавляться на своїх вакаційних літовищах, хлопці в Чесапік, Мд., а дівчата на Факс Чейз коло Дівочої Академії.

Журяться ними Сестри із своєю трудящою настоятелькою, Матірю Зиновією.

Сестри Василіянки і комітет дуже старанно приготовляються до надходячого сирітського пікніку і запрошують всіх до чисельної участи.

Як їхати: Взяти стріт кару ч. 65 на 7-мій вулиці, або собвей і їхати на північ до Линдлі свеню, а відтам на ліво до 18-ої вулиці.

ДІТРОЙТ, МІШ.

Вісти з Українського Народного Дому.

Перебудова гостинниці. Через пять довгих років мучилися ми в маленькій кімнатці, де не було де сісти, а навіть стати, як прийшло більше осіб. Не було де теж прочитати книжку, чи то журнал. І не було де примістити бібліотеку. Отже від місяців почалася перебудова гостинниці У. Н. Дому на більшу і простору. Робота вже майже на укінченню. Вже є нова бара. Є і окрема кімната на книжки, бібліотеку та канцелярію. Чистість і вигода витатимуть тепер кожного члена та приятеля. Тепер ждемо лише на величаве отворення, котре дадуть українські бизнесмени в короткім часі. Слідіть за оголошенням.

Збірка фондів. Фонди на викінчення салі нагорі збираються поволі. Найбільше ще збирає наш старий орґанізатор, п. С. Михайлюк. Його збірка вже доходить до тисячі. Але він завзявся зібрати $2,-000. Віримо, що приятелі допоможуть йому довершити цього діла.

Відізвалися вже деякі товариства. Відділ У. Н. С. ч. 94 ухвалив доплатити до сотки $65. Відділ 20. рівнож має потвердити свою ухвалу на наступних зборах і пришле $85. Бр. св. Йосафата, відділ Провидіння ч. 96, вже доплатило $60. Отже прибуло 3 нових чартерових членів.

На днях Український Дівочий Хор під проводом панни Стефанії Андрусевич зложив $100, за що записав його уряд в чартерові члени У. Н. Дому.

Та це ще не все. На днях уряд ухвалив, що кожний урядник У. Н. Дому має зібрати, не менше, ні більше, а $1,000. А що таких урядників є 12, отже до каси має прийти $12,-000. А тоді певно докінчимо будову Дому.

Відгукнувся 10. б. м. Укр. Політичний Клюб при Сікот улиці і на зборах ухвалив $50, як належітість за членство, як теж дав $100 позички.

Спис товариств, що до цього часу стали чартеровими або членами-фундаторами У. Н. Дому є такий: 1. Відділ У. Н. Союзу ч. 292. 2. Відділ У. Н. С. ч. 175. 3. Відділ У. С. С. ч. 75. 4. Відділ У. Н. С. ч. 183. 5. Відділ У. Н. С. ч. 146. 6. Відділ У. Н. С. ч. 94. 7.. Відділ У. Н. С. ч. 20. 8. Провидіння, Бр. св. Йосафата, від. ч. 96. 9. Союз Українок ч. 23. 10. Союз Українок ч. 16. 11. Союз Українок ч. 37. 12. Укр. Демократ. Клюб, Гемтремк. 13. Політ. Клюб, Міш. Ліґа. 14. Укр. Пол. Клюб при Міш. Лідзі. 15. Амер. Укр. Політ. Клюб, Сікот Стр. 16. Укр. Дівочий Хор. 17. Клюб Молодіжи Тризуб.

Є ще багато наших орґанізацій, що малощо бракує їм доплатити. Сподіємося, що в другій дописі будуть і вони поміщені.

Підприємства в Нар. Домі. Пікнік, проголошуваний недавно, не відбувся, бо падав дощ. Забава відбулася в Домі. Наш касієр п. Бартіш каже, що прихід був ліпший, як мав би бути з пікніку.

Другий пікнік відбудеться 26. цього місяця.

Концерт Укр. Дівочого Хору. В неділю, 28. червня, був перший виступ Укр. Дівочого Хору в Нар. Домі. Ми всі побоювалися, ануж невдасться? Гаряче літо, а хор ще молоденький, не знаний. Що то буде? Та на концерт прибуло таки коло 400 людей. Саля була виповнена по береги, а програма випала дуже гарно. Панна Стефанія Андрусевич є студенткою в найкращій Дівочій Академії в Дітройті. Це "MARY GROVE COLLEGE". В своїх студіях (вже на останнім році!) вона не лише студіює музику, але завдяки своїм здібностям провадить дівочим хором в цій Акадеії як дириґентка. Попри це належить до Національного Хору „Дука" і зорґанізувала собі свій Укр. Дівочий Хор, про котрого виступ якраз пишемо.

Панна Андрусевич не лише знає музику, але має ще й музичний талант. Ми, що вслухувалися в поодинокі точки концерту, віримо і сподіємося, що панна Андрусевич принесе нам ще багато несподіванок на полі музики. Ми бажаємо від себе, щоб вона не забувала і за українське музичне поле, де є так багато занедбаної праці.

В хорі виступало 18 дівчат, не включаючи солісток, та тих, що грали на інструментах. Імена хористок: Наталка Андрусевич, Іринка Бойко, Софія Братусь, Софія Холевка, Марійка Дубовська, Марійка Ґрошко, Ольга Гладій, Анна Кремпа, Елисавета Курилів, Фльора Бульковська, Ольга Каменець, Ольга Маланяк, Соня Михайлюк, Елисавета Рохлівська, Кей Сагайдак, Стефанія Старка, Марія Триб, Анна Закута. Дириґентка — Стефанія Андрусевич.

Програма включала подвійний виступ хору. Всі пісні випали напречуд гарно. „Алелуя" прямо зачарувало публику. Інші виступи — тріо, дует, сольо, співане панною Рихлівською, та сольо скрипкове, виконане панною Хрустовською — випали дуже добре. Критику з музичної сторони лишу тим, що на цім краще розуміються. Пишу як звичайний слухач. Коротко сказавши, цілий виступ випав надсподівано добре.

На виступі цім говорив рівнож п. Іван Атаманець, дириґент хору „Думка". Говорив взагалі про нашу культуру та музику. Говорив як чоловік, що розуміється на співі та музиці.

Поляка і ґратуляції Укр. Дівочому Хорові. Нам дуже мило дякувати Дівочому Хорови за цей виступ. Ми чуємося горді, що маємо таких гарних дівчат, що хор є так добре вишколений. Щиро ґратулюємо нашим молодим силам та бажаємо дальших успішних виступів.

Уряд У. Н. Дому хоче піднести ще одну заслугу молоді. А це її патріотичність. Зі своїм концертом вони могли виступити десь в кращій галі. Та прийшли до своїх, до свого У. Н. Дому, де є їхні батьки, знайомі та приятелі.

А найважніше: По обтягненню коштів розходу та інших видатків, комітет хору, на чолі з панною Стефанією Андрусевич, віддав до каси Нар. Дому $100. Розуміється, що уряд Нар. Дому надав їм за зе зараз членство як членам-фундаторам.

Підносимо це як приклад для інших товариств та хорів.

Нам треба членів, нових людей, нових товариств та орґанізацій. А що найважніше: треба грошей, бо без грошей не викінчимо Дому.

Д-р А. Т. Кібзей.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

І. Р., Нюарк, Н. Дж. — Письмо в справі збірки на Допомоговий Фонд Армії й Фльти було адресоване на імя одного з редакторів, якого під той час не було в редакції. Тому не проголошено нарад, що мали відбутись 20. липня. Найкраще адресувати в таких випадках прямо до „Свободи", а тоді не буде ось таких випадків.

ПРИБЕРЕЖНА ПАТРОЛЯ.—Моряк А. Н. Ґилмор, один з моряків американської фльоти, що патролюють через 24 годин доби биті вітрами острови південної Каліфорнії. Він здає свої рапорти радіом.

2,000 ОСІБ В ОЛІЄНІ БЕЗ ДАХУ НАД ГОЛОВОЮ

ОЛІЄН (НЮ ЙОРК). — Повідь на ріці Алеґені відступила так само скоро, як наступила, і місто почало викопуватися зпід намулу. Коло 2,000 осіб не має тепер мешкання. Згинули три особи. Червоний Хрест і відділи добровольців помагають жертвам; вони прибули на місце з ліжками, поживою й ліками, уставили подвижні кухні й клініки для щіплення проти тифу; вони теж подавали точні інформації про стан виливу в околиці.

Обчислення жертв повені в Пенсилвенії виказують, що там згинули: в Порт Алеґені 6 осіб, в Джонсонберґу одна, в Кадерспорті одна особа.

РОБІТНИЧІ ОРҐАНІЗАЦІЇ НА ВИГНАННІ

В Анґлії находяться тепер професійні робітничі орґанізації робітників з десятьох держав, що опановані націстами. Вони співпрацюють з Конґресом Британських Трейд-Юніонів і мають десятки тисяч членів.

Першими зорґанізувались в Анґлії бельґійські робітники, а зараз після них французькі. В більшості держав робітничі провідники остали на місцях разом з рядовим робітництвом, але майже у всіх випадках вийшло так, що дватри робітничі лідери найшлись за границями держави і остаточно опинились в Анґлії, де дістали змогу перевести орґанізацію своїх робітників поза межами покинутої країни.

Кожна ґрупа зорґанізувалась у свого рода малу юнійну централю ("Трейд Юніон Конґрес") свого краю і звязалась з Міжнародньою Федерацією Професійних Союзів. Таким чином повстали орґанізації бельґійських, французьких, польських, німецьких, австрійських і чеських робітників.

Найбільшою з усіх організацій є юнія норвезьких моряків, яка має 30,000 членів. Президент і багато урядовців цієї юнії втікли з Норвеґії і тепер мають свій осередок в Лондоні з відділами й бюрами в багатьох анґлійських і американських пристанях. Існує також данський відділ, дивізія голяндських транспортових робітників та юнія китайських моряків, разом зі згаданими вище робітничими групами.

Всі вони стараються тримати звязок з робітниками в окупованих краях і підготовляють відбудову юнійного руху в тих країнах після цієї війни.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШИКАҐО, ІЛЛ. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 106, відбудуться в неділю, 26. липня, в годині 12. вполудне, зараз по Сл. Божій, в гали церковній, Оклей і Райс ул. Просимо всіх членів і члениць прийти на ці збори, бо контр. комісія дасть справоздання за пів року. Суспендовані члени прийдіть на збори, заплатіть свій довг, а будете приняті наново в члени відділу 106 У. Н. С. Стараймося приєднувати нових членів, бо наш відділ іде надолину. — В. Любас, предс.; В. Єднак,, кас.; Г. Дацьків, секр.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 16. липня 1942 помер у 56. році життя в Честер, Па.,

ЯКИМ РОГАЧ,

член Бр. св. Арх. Михайла, від. 352 У. Н. Союзу.

Покійний походив зо села Лисичинці, Збаразького повіту, Західна Україна. До У. Н. Союзу вступив у 1911 р.

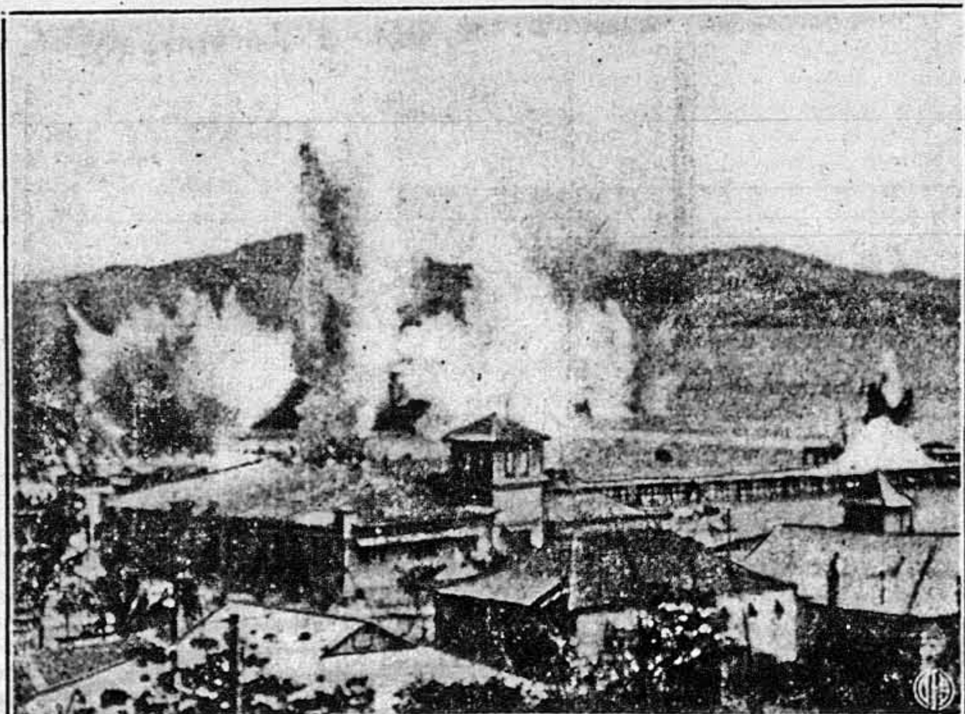
Полишив у смутку жену Катерину, чотири сини: Евгена, Льонгина, Стефана, Ювенала; чотири невістки та пять внуків.

Похорон відбувся 20. липня з дому жалоби, 3133 В. 3. вул., до української гр.-катол. церкви Сош. св. Духа, в якій покійний був дяковчителем через 30 років.

Похоронні відправи відслужив місцевий парох о. В. Білинський. Поховано Його на українськім цвинтарі на Факс Чейз, Па.

В. Й. П.!

М. Гавриляк, секр.

ОБСТРІЛ КОНВОЮ В НОВІЙ ҐВІНЕЇ.—Японські летуни зочили, що до Порту Моресбі, в Новій Ґвінеї, прибув конвоєвий корабель Обєднаних Держав. Вони чимскорше поспішились його заатакувати. На світлині бачимо, як бомби з японських літаків розриваються довкола корабля, що майже ввесь закритий димом розриваючихся бомб. Опісля японці атакували і самий порт.

Володимир Барагура.

ЧОМУ ДІТИ ГОВОРЯТЬ НЕПРАВДУ

Майже всі ми грішимо незнанням душі дитини, хоч самі були дітьми й хоч нам здається, що дитячу душу знаємо наскрізь. Але насправді ми її не знаємо. Біда в тому, що дитячу душу ми вважаємо за подібну до нашої й прикладаємо до дітей ту саму мірку, що й до старших людей. Ясна річ, що на тому терплять найбільше самі діти. Пізнати душу дитини нелегко... Для того існує окрема наука про дитину, т. зв. подольоґія (грецьке слово: „паіс" = дитина, „льоґія" = наука). А допомічною наукою педольоґії є психольоґія дитини, наука, що займається душевними явищами дитини, описом тих явищ та їх вияснюванням; вона вивчає духове життя дитини, досліджує, як дитина поводиться в оточенні, як воно на дитину впливає й т. д. Тут сильно заважує досвід (з-латинська, експеримент), і є й окремий відділ сучасної психольоґії т. зв. експериментальна психольоґія, що досвідом пояснює такі явища.

Психольоґія дитини наука не дуже давня. Перша книжка про духове життя дитини появилася щойно з кінцем XVIII. ст. Написав її німецький лікар Тідеман. Згодом ця наука почала розвиватися й тепер вже розкрила неодну тайну дитячої душі. В злуці з педаґоґікою, себто з наукою про виховання, вона творить т. зв. педаґоґічну психольоґію, що займається дослідом духового життя дитини на те, щоб пізнати, яких метод (способв) уживати, щоб дитину виховати як-слід.

*

Теперішня педаґоґіка змагає до того, щоб злі нахили в дитині спинити, а добрі розвинути і скріпити. Одним із таких поганих нахилів — є говорити неправду.

Пидаґоґіка силкується вже взарані, в дитячому віку пізнати, чому повстає брехня й відповідно до того вплинути на те, щоб її зменшити, а то й цілком викорінити.

Брехня — явище дуже поширене і в дітей, і в старших. Справа, чому хтось хапається брехні — дуже складна! Брехня має часто суспільний підклад. Нераз обставини життя, наше довкілля, форми, які витворила суспільність („правда в очі коле"), просто приневолюють нас послугуватися брехнею, навіть тоді, коли ми й не хотілиб. Нераз у боротьбі з противником брехня нас просто вирятовує. Нею ми, рятуючи себе, впроваджуємо противника в блуд. А проте брехня є моральне зло, й його треба поборювати, головно там, де нею заподіваємо комусь тяжку кривду. Головно треба її поборювати в дітей, а то вони можуть згодом затратити зовсім почуття правди.

Тільки треба памятати, що діти не все говорять неправду там, де її добачують батьки, чи взагалі люди дорослі. Неправда в декотрих висказах дітей має часом інші причини, не все — злу волю. Ми маємо тут на думці т. зв. здогадну брехню, ніби-брехню, брехню на - око. Вона прикметна головно для дітей нижче 8 року. Це буває часто просто з того, що старші не розуміють того, що говорять діти. А тимчасом треба памятати, що дитина не вміє ще так ясно висловлювати своїх думок, як людина доросла, вонаж не має ще відповідного запасу слів, не вміє їх добирати. Звідси виходить непорозуміння, яке старші вважають несправедливо за неправду.

Друге джерело нібито-брехні є фантазія, творча уява дітей. У своїй уяві дитина творить собі свій власний світ, перекручує часто правдивий стан речі, додає багато свойого або відіймає. Робить це вона без жадного злого наміру, хоч може нераз собі й міркує, що так воно не є, як вона собі уявляє. Дитина виповідає те, як вона собі уявляє. Дитина виповідає те, що хотілаб мати, те, чого собі бажає, не числиться зовсім з тим, чи воно можливе, чи ні. Кусник патика їй здається конем, бо вона собі бажає коня. Це т. зв. фантастична, уявна брехня.

Інші причини такої ніби-брехні — це — недокладність памяти, недостатній розвиток змислів, котрі не дозволяють дитині як-слід спостерігати те, що перед нею і т. д. Учений Бінет виказав, що діти, які були свідками одних і тих самих випадків, описували їх пізніше дуже неоднаково.

Дуже часто причиною брехні є суґґестія, себто вимова: ми самі підсуваємо дитині такі питання, на які вона мимохіть мусить дати неправдиву відповідь.

Крім такої ніби-брехні є ще брехня хороблива. Дослідами над нею займається психіятрія, себто, наука (частина медицини), що займається пізнаванням і лікуванням душевних недуг. Причина такої брехні — нервові недуги. Є навіть така окрема недуга, що називається „псевдольоґія фантастіка".

Але діти говорять і свідомо неправду. Часто свідомо перекручують сказане, щоб впровадити когось у блуд.

*

Досліди виказали, що причиною дитячої брехні є найчастіше лакімство. Малі діти люблять ласувати, а щоб якось здобути для себе ці ласощі, обдурюють оточення. До цього долучується часто крадіж. Діти нераз беруть у батьків гроші на ласощі. Нераз просять грошей ніби на шкільні потреби, а купують за них солодощі. Таксамо подають вищі ціни, купуючи щось із своїх потреб, і решту — беруть собі.

Другою підставою брехні є страх перед карою, котра може стрінути дітей за непослух, чи за інший проступок. Діти затаюють перед батьками, чи опікунами багато своїх поступків, нпр. читають недозволені книжки, ходять на всякі забави, гри, до кіна, на проходи, прогулянки головно з дітьми іншого полу, хоч їм на це не дозволяли. Коли їх запитають — вони говорять неправду, викручуються зі страху перед карою.

Причиною брехні в дітей є часто нещире відношення їх до батьків і незрозуміння батьків для дітей. Діти затаюють часто перед батьками не тільки проступки, але й гарні, а то й благородні вчинки, бо бояться, що можуть стрінутися з незрозумінням, із нехіттю батьків. Нарешті ріжниця поглядів і світогляду молодого й старшого покоління стає часто причиною дитячої брехні. Але буває й таке, що говорять неправду, щоб зробити батькам якусь несподіванку, принести їм якусь радість — усе це брехня невинна.

Дуже часто говорять діти неправду з честилюбности, або з бажання додати собі поваги і значіння. Дитина, нпр., радо скаже, що за якусь річ заплатила менше, ніж насправді, а навіть доплатить власні гроші, щоб тільки не запідозріти її, що вона переплатила.

В школі говорять діти часто неправду, бо бояться поганої нотки. Щоб її не дістати, вдають ріжні недуги, або викручуються іншими способами. А то ще причиною шкільної брехні є часто особа вчителя. Діти говорять неправду головно тим учителям, котрих не люблять. Це щось наче їх пімста.

Нехіть до науки впливає також на брехливість дітей.

Та не треба собі думати, що діти обдурюють лише старших та послуговуються неправдою тільки з остраху перед карою. Вони оббріхують і себе взаїмно. Роблять це або те по товариському, або в імя приязни. Часто роблять це для жарту, щоб поглузувати собі з обдуреного товариша. жарти такі деколи болючі й прикрі. Деколи обманює один одного з пімсти, зависти, з ненависти. В такому випадку це все низькі почування. Ціль їх — заподіяти кривду.

Найчастіше говорять діти неправду, скидаючи вину на товаришів.

Та трапляються випадки, що говорять неправду в імя товариськости. Деколи така брехня має прикмети незвичайного геройського вчинку, нпр. коли дитина бере на себе якийсь негарний учинок товариша. На таку брехню впливають головно прочитані книжки...:

Діти говорять також неправду з честилюбности, щоб оборонитися перед насміхами товаришів. А то й тому, щоб чванитися чимсь перед товаришами й викликати в них подив для себе. Це так узагалі не шкідливе, треба тільки, щоб не перейшло в наліг...

Виходить, що малі і старші діти і дома і в школі, і між собою часто послуговуються неправдою. В їх очах неправда — це ніяка погань, а просто життева конечність. Саме життя, мовляв, так укладається, що якось мимохіть вони брешуть. Буває їм від брехні й користь. Декотрі навіть обдумують і обчислюють, чи в цьому чи тому випадку „оплатиться" сказати неправду.

*

Але таких дітей, котрі брехалиб „на зимно" — небагато. Більшість відчуває після брехні якийсь жаль, прикрість, докори совісти, головно, коли брехня не принесла користи, або коли жертвою її впала дорога й люба їм особа. За те майже ніколи не шкодують, коли обдурять неприхильну собі особу. Жалко їм також, коли хтось потерпить через їх брехню.

Крім жалю, діти відчувають іще й сором, коли скажуть неправду. Причини сорому бувають ріжні. В одних те, що через брехню понизили власну гідність, другі з честилюбности, головно, коли неправда вийде на верх.

Діти так узагалі нерадо признаються до того, що сказали неправду. А не признаються або тому, що бояться кари, або тому, що їм не дозволяє на це честилюбство, або нарешті тому, що відносяться неприхильно до особи, перед якою збрехали. Коли таких причин нема, то дуже часто признаються, що пробрехались. Деколи дитина сама і з власної охоти призналасяб до вини, колиб не те, що довкілля настирливо домагається від неї, щоб призналася.

Підо впливом сорому, жалю, докорів совісти й т. д. діти постановляють поправитися, але звичайно тих постанов не дотримують...

*

Брехливість дітей залежить від віку дитини. Чим дитина старша, тим має більше нагоди говорити неправду, бо круг її життя, її думок, зацікавлення постійно поширяється, а все це часто не годиться з поглядами старших.

На брехливість впливає таксамо ступінь духового розвитку дитини. Діти ліпше розвинуті говорять неправду частіше і спритніше, ніж діти розвинені слабо. Тимто батьки помиляються, думаючи, що їх діти, коли вони розвинені, не говорять неправди. Вони лише вміють краще притаїти її й затерти сліди своєї брехливости.

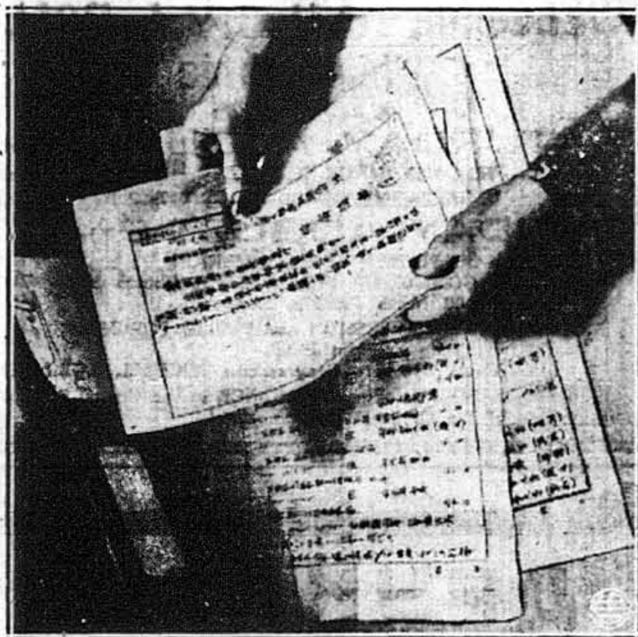
Великий вплив на брехливість дітей мають також обставини матеріяльні, моральні, умовий рівень довкілля, серед котрого дитина живе, життя в родині й т. д.

Оточення дитини, т. є дім і школа, не все добре впливають на дитину. Взаємини між дітьми й батьками та вчителями далеко не такі якслід. Старші звичайно не хочуть розуміти дітей, не вміють шанувати власного „я" дитини, не хотять, а то й не вміють розуміти їх бажань і змагань. Батьки й виховники виступають часто панами супроти дитини. Таке відношення викликає бунт дітей. Одним із виявів того бунту боротьби зі старшими й є — брехня.

Погані матеріяльні обставини впливають теж недобре на правдомовність дитини. Бідні діти частіше говорять неправду. Таксамо рідше признаються до вини, бо їх чекає тяжча кара, ніж дітей багатих.

Таксамо великий вплив і то звичайно поганий має на дітей позадомашнє товариство. Тимто батьки повинні вважати на те, з ким пристають їх діти.

Сучасна педаґоґіка старається викорінювати брехню. Але, щоб викорінила — мусить змінитися й суспільне життя в тому напрямі, щоб діти не мусіли що мить послуговуватися неправдою.

ЇХ ІМЕНА ПО ЯПОНСЬКИ.— Червоний Хрест дістав з центрального уряду в Женеві пересланий туди Японією спис американських вояків і моряків, що попали в японську неволю. Їх імена подані японським письмом.

Вдова.

Одну вдову питають:

— Чи не чуєте себе нещасливою, самітною, по смерти мужа?

— Зовсім ні, — каже — бо є в мене папуга, котра клене, є малпа, котра курить циґари і є кіт, котрий волочиться по ночах...

З Абісинії.

Італієць: стрічає чорного абісинця й каже: тепер дамо вам школу, віддячимо за те, що ви колись були людоїдами, та живились мясом білих подорожників.

Чорний: Але ми їли по одному, а білий чоловік хоче нас всіх відразу зїсти.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ"

Прохаємо читачів „Свободи", що змінюють свою адресу, виповнити оцей бляшкет, подаючи доконче стару й нову адресу та число відділу, якщо ви є членом У. Н. Союзу, та вислати його в листі з 10 ц. поштовими значками до адміністрації „Свободи".

Число відділу ....

Імя й назвище ....

Стара адреса ....

Нова адреса ....

Пошта ....

ТАРЗАН, ч. 603. Пливе.

Пірвана струмом води дараба Тарзана все плила вперед і вперед, передираючись крізь темряву загадочного тунелю.

Так плив Тарзан декілька годин. Втім він почав завважувати, що повітря дещо змінилось. Це була ніч, але проте він завважив, що він посередині широкої води.

А коли надійшов ранок, він переконався, що він десь на широким океані. Високі хвилі кидали його дарабою то туди то сюди.

Він посмакував воду і знов впевнився, що це великий океан, бо вода була солона. Яле який це був океан, де він знаходився, цього він не знав.